

ምዕራፍ ዓስርተ ሐዲ

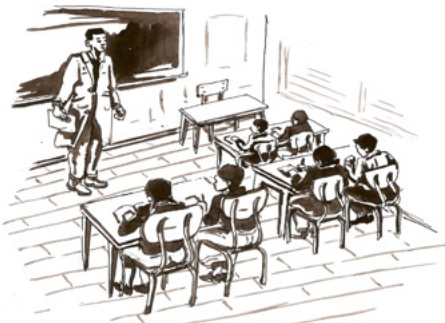
አለሻ ፍልጠት

ዕላማታት እዚ ምዕራፍ፡

ተምሃሮ እዚ ምዕራፍ ብዝግባእ ምስ ተምሃርኩም፡-

- ቀንዲ ፍልፍላት ፍልጠት ትግንዘቡ፡፡
- ድሑር አተሓሳስባን አርአኒያን ብምፍላይ ረብሓ ፍልጠት ትግንዘቡ፡፡
- ባህሊ ልምዲ ምንባብን አተሓሕዛ መረዳእታን ትግንዘቡ፡፡

11.1 ቀንዲ ፍልፍላት ፍልጠት

ስእሊ 11.1 ትምህርቲ ፍልፍል ፍልጠት እዩ፡፡

ስእሊ 11.2 መጻሕፍትን ጋዜጣታትን ፍልፍላት ፍልጠት እዮም፡፡

ስእሊ 11.3 ሰባት ፍልፍል ፍልጠት እዮም፡፡

- ኣብ ስእሊ.11.1 እንሪኦም ዘለና ሰባት ንፍልጠት ፍልፍል ዝኾን መረዳእታት ካበይ ዝረኽቡ ይመስለኩም?
- ኣብ ስእሊ 11.2ን 11.3ን እትሪኦም ዘለኹም ሚላታት መርከቢ ፍልጠት ብምንታይ ይመሳሰሉ? ኣፈላላዮምኽ እንታይዮ?

ጥቅምቲ

ወርሒ ጥቅምቲ ኣብ መብዛሕቲኦም ከባቢታት ሃገርና ብክልተ ነገራት ትፍለጥ። ብዕምባባን ሸዊትን። ዕምባባ ምልክት ሰላም፣ ሓጎሰን ብስራትን እዩ። ካብ'ዚ ብተወሳኺ ሰባት ከም መግለጺ ፍቕሪ፣ እምነትን መግለጺ ምስግናን እውን ይጥቀሙሉ። ዕምባባ ኣብ ግዘ ሓዘን'ውን ይጠቅምዮ። ምኽንያቱ ዕምባባታት ቐልጢፎም ረገፍቲ ስለዝኾኑን ንሓጺር ዕደመ ሰብ ከም ኣብነት ይቐርቡ እዮም።

እቲ ካሊእ መፍለይ ወርሒ ጥቅምቲ ድማ ሸዊት'ዩ። በዝሒ ፀባን ጠስምን ዝርከበላ ወርሒ እያ። መዓዝ እዚ ጥራሕ ወርሒ ጥቅምቲ ኣዶ ማዓር እያ። መዓር ንመዓሩ'ኳ ኣፍላ ማዓር! “ማዓር ምብርባር ኣብ ጥቅምቲ”፣ “እኽሊ ምዕቛር ኣብ ጥቅምቲ”፣ “ቆልዓን ብጡብ እኽሊን ኣብ ጥቅምቲ” ዝብሉ ኣበሃህላታት ኹሉ ነገር ብበዝሒ ምርካብ ጥራሕ ዘይኮነስ ኣብ ጥቅምቲ ዝርከቡ ነገራት ምሩዓት ምዃኖም የርኢ።

እዞም ኣበሃህላታት ዝተረኽቡ ነገራት ብኣግባቡ መሓዝ ከምዘድሊ እውን ይሕብሩ። ንኣብነት ቆልዓ ብጡብ፣ እኽሊ ኣብ ጥቅምቲ” ዝብሉ ንርኡ። እቲ ቀዳማይ ቆልዓ ኣብ ቆልዕነቱ ብዝግባእ እንተዘይ ኣሊኻዮ፣ እንተዘይ ኣዕቢኻዮ ወይ ደማ ከይሓብሐካዮ እንተዓብዮ ዕቡቕ ዜጋ ከምዘይኸውን፣ ኣብ እዋን ጥቅምቲ ኣዝመራ ከይበላሸ እንተዘይ ተኸናኺንካዮ ከምኡ'ውን ኣብ ኣዋርሕ ታሕሳስን ጥሪን ዝተረኸበ ፍርያት እኽሊ ብዝግባእን ብዓቕንን እንተዘይ ተጠቐምካሉ ኣብ ሰነን ሓምለን ምጥማይካ ኣይተርፍንዮ። ስለዚ ምህርቲ'ውን ካብ ቦቐሉ ኣትሒዙ ብክንክን ምሓዝ የድሊ ማለት'ዩ።

ጥቅምቲ ብዚኣም ጥራሕ ኣይኮነትን እትፍለጥ፡፡ ወሓዝቲ ናባታት ኩሒሊ መሲሎም ዝረአዩላ ውርሒ'ውን እያ፡፡ ኮይኑ ግን ማይ ጥቅምቲ ደላይኡ ውሑድ እዩ፡፡ “ማይስ ናይ ወርሒ ጥቅምቲ ነይርኪ መንግሥት ይስተኽ. ምኽሪ ናይ ድኻ ነይርኪ መንግሥት ይስማዕኪ” ዝበሃል'ውን ነዚ'ዩ፡፡

(ካብ ካሕሳይ ገ/እግዚአብሔር፡1998፡112-115 ተመሓየሹ ዝቐረበ)

መልመዲ - 1

ኣብ ላዕሊ ኣብ ዝቐረበ ምንባብ ብምድራኽ ነዘም ዘስዕቡ ሕቶታት መልሱ፡፡

1. ብዛዕባ ወርሒ ጥቅምቲ ዝፀሓፈ ሰብ መረዳእታ ፅሑፉ ካበይ ዝረኽቦ ይመስልኩም?
2. እቲ ደራሲ መረዳእታኡ ከመይ ገይሩ ክእክብ ክኢሊ ትበሉ?
3. ካብ'ዚ ተበጊሶኩም ፍልጠት ክርክብ ዝኽእለሉ ፍልፍል መረዳእታታት ዘርዝሩ?

ፍልጠት ካብ ዕድመና፣ ልምድናን ካብ ደረጃ ትምህርትናን ብእንረኽቦ መረዳእታ ተሰሪቱ ዝግቢ ሃፍቲ ህለና'ዩ፡፡ ፍልጠት ብዘለና መረዳእታ ዝምዘንዩ ምባል ይክኣል፡፡ ስለዚ ኣብ ከይዲ ምምዕባል ፍልጠት ጉዳይ መረዳእታ ብቐሊሉ ዝረኣ ኣይኸንን፡፡

ፍልጠት ካብ መፃሕፍቲ፣ ጋዜጣታት፣ ሬድዮን ቴሌቪዥንን፣ ከምኡ'ውን ካብ ሰባትን ኸባቢን ዝርከብዩ፡፡ ብምኳኑ'ውን ኸባቢ ሓደ ፍልፍል ፍልጠት'ዩ፡፡ ንኣብነት ልዕል ኢሉ ዘንበብናዮ ብዛዕባ ወርሒ ጥቅምቲ ዝተፀሓፈ ፅሑፍ እቲ ደራሳይ ኸባቢኡ ተግዚቡን ኣበሃህላ ወለዱ ሰሚዑ ብምምዝጋቡ'ዩ፡፡ እዚ ኸነታት ፍልጠት ኣብ ምእማት ከይዲ ትዕዘብቲ፣ ምስማዕን ምውህሃድ ንባብን መረዳእታን ዮርኢ፡፡

ፍልጠት ካብ ኸባቢና ብንረኽቦም ነገራት ብቐጥታ ብምርእይ፣ ብምጭናው፣ ብምጥጥ፣ ብምድህሳስን ምስማዕን ዝርከቡዮ። ብዛዕባ ሩባታት ከባቢና ምውሳኽ ወይም ምንካይ መጠን ማይ፣ ብዛዕባ ሰላማዊ ምንቅስቃስ ሰባት፣ ብዛዕባ ኣብ ኸባቢ ዘሎ ልምዳት፣ ፍልጠት ዝህልውና ብቐጥታ ብኣካል ኣብቲ ቦታ ተረኺብና እዩ።

ኣብ ሳይንሳዊ መረዳእታ ዝተመስረተ ፍልጠት ካብ እንረኽቦሎም ፍልፍላት እቲ ቀንዲ ቤት ትምህርቲዮ። እዚ ዝኾነሉ'ውን ድማ ብዝተፈላለዩ ሙያታት ዝሰልጠኑ መምህራን ኣብ ቤት ትምህርቲ ስለዝርከቡ እዩ። እዚኦም ኣብ ተኣማኒ መረዳእታ ዘተኮረ ፍልጠት እናዳለው የቐርቡ። ብርግፅ ዝተፈላለዩ ዕሑፋት ብምንባብ ብዙሕ ፍልጠት ክንረክብ ንኸእል ኢና። ከም ሬድዮን ቴሌቪዥንን ዝኣምሰሉ'ውን ዕቡቓት ፍልፍል ፍልጠት እዮም። ከይድካ ብምዕዛብ'ውን ፍልጠት ዝርከቦሎም መረዳእታታት ኣለው። ንኣብነት ብዛዕባ ኣብ ሃገርና ዝርከቡ ትኩሳት ኣእማን ጥያ፣ ብዛዕባ መንጫዕጫዕታ ሩባ ኣባይ፣ ብዛዕባ ቤተ ኣምልኾ ድሬ ሽክ ሁሴን፣ ብዛዕባ ህንፃ ሃረር፣ ብዛዕባ መበቆል ወዲ ሰብ ዝኸነት ሃዳር ክምኡ'ውን ብዛዕባ ቀላይት ሓጓፍ ሸንጥሮ ብዛዕባ ሓወልትታት ኣኸሉም ከንፈልጥ እንተደለና መረዳእታ ጉዕዞ ትዕዝብቲ ቀንዲ ፍልፍል ፍልጠት ይኸውን።

ኾይኑ ግና ንምዕባለ ፍልጠትና ዘድልዩና መረዳእታታት ክንወስድ ከለና ምጥንቃቕ የድልየና። ምኽንያቱ ድማ ሓድ ሓዲ ጋዜጣታት ወይ ድማ ጣብያታት ፈነወ ሬድዮ ከምኡ'ውን ውልቀ ሰባት ዝተዛበዐ ወይ ድማ ሓቅነት ዘይብሉ ፍልጠት እንተቐረጸምልና እንረኽቦ መረዳእታ ዝተዛበዐ ክኸውን ስለዝኸእል እዩ። ስለዝኾነ እቲ መረዳእታ ቅድሚ ምቕባልና ምስ ካልኣት መረዳእታታት ምምስኻር ከምኡ'ውን መምህራንን ፈላጣት ሰባትን ምሕታትን ምርግጋዕን ይግበእና።

መልመዲ - 2

እዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ሰርሑ፡፡

1. ካብዞም ዝስዕቡ ርእስታት ናዓኹም ዝጥዕመኩም ብምሕራይ ወይ ድማ መምህርኩም ዝህብኹም ርእሲ ወሲድኩም ካብ ዝተፈላለዩ ፍልፍላት መረዳእታታት ኣክቡ፤ ነቶም መረዳእታታት ድማ ብዝተፈላለዩ ሜላታት ኣዋድድዎም፡፡

ሀ. ርክብ ቤት ትምህርትን ወለድን እንታይ ይመስል?

ለ. መልዓሊ ሕማም ዕቡድ ክልብን ክግበር ዝግበኦ ጥንቃቕን እንታይ ከምዝኾነን፤

ሐ. ኣብ ኸባቢኹም ዘለው ሓረሰቶታት፤ ኣርባሕቲ እንስሳት ወይ ድማ ነጋዶ መሰረታዊ ፀገማት ንምውጋድ ከመይ ከምዝፅዕኑን፤

መ. ኣብ ከይዲ ምምሃር ምስትምሃር ግደ ወለዲ እንታይ ከምዝኾነን፤

2. ነዞም ዝኣከብኩምዎም መረዳእታት ብዝገባእ ኣዋዲድኩም ንመምህርኩም ኣርእዩ፡፡

11.2 ድሑር ኣተሓሳስባን ኣራኣእያን

- ኣተሓሳስባን ኣራኣእያን ድሑር ክንብል እንተለና እንታይ ማለትዮ? ኣብ ኸባቢኹም እተሰተውዕልዎም እንታይ ዓይነት ድሑር ኣራኣእያታት ኣለው?

ዕዮ ገዛ መምህር ተስፋይ

መምህር ተስፋይ ንዘምህርዎም ተምሃሮ ሻድሻይ ክፍሊ ኣብ ኸባቢኦም ካብዘለው ድሑራት ኣተሓሳስባታትን ኣራኣእያታትን መዝጊቦም ከምዕኡን ኣብ ውሽጢ ክፍሊ ክመያዩጡሎም ገበሩ፡፡ እቶም ተምሃሮ ድማ ኣብ ውሽጢ ሕብረተሰብ ይራእዩ እዮም ዝበልዎም ድሑራት ኣተሓሳስባታትን ኣራኣእያታትን ብዝርዝር ሒዞም መጻኢም፡፡ ካብቶም ተምሃሮ ሒዞምዎም ዝመፁ ናይቶም ወሱናት እዞም ዝስዕቡ ነይሮም፡፡

ተምሃራይ ንጉሰ

ተምሃራይ ባለፀት

ተምሃራይ ሚልክያስ

ተምሃራይ ተስፋማርያም

ተምሃራይ ክንደያ

ኢብሾ ምትካክ ብትምህርቲ ንፋዕ ይገብር::

መልመዲ - 3

ነዞም ዝሰዕቡ ሕቶታት መልሱ::

1. ካብ መንጎ እቶም ሓሙሽተ ተምሃሮ ድሑር ኣረኣእያ ሒዞም ዝመፁ ኣየናይም እዮም? ከምዚ ዘበለኩም ምኽንያት እንታይ'ዩ?
2. ንስኻትኩምከ ኣብ ኸባቢኹም ከምዚኦም ዓይነት ድሑራት ኣተሓሳስባታት ተዓዚብኩምዶ? እስቲ ኣብ ክፍሊ ተመያየጡሎም::
3. መበገሲ ምኽንያት እዞም ኣረኣእያታትን ኣተሓሳስባታትን እንታይ ክኾን ይኸእል?
4. ኣረኣእያታት ድሕረትን ኣለሻ ፍልጠትን ናይ ምምዕባልን ዝንባላ ከመይ ይጎድኡ?

ድሕረት አረአጃያ ብሳይንስ ዘይተደገፈ ኣብ ዕሙት ግምት ዝተመሰረተ ጎዳኢ ልማድ'ዩ። ብፍላይ ተፈጥሮን ሰብ ስራሕ ፀገማትን ክንጉዳእ ከለና ንኣታሓሳስባ ድሕረት ናይ ምቅላዕ ዕድልና ይሰፍሑ። ንኣብነት ብቴክኖሎጂ ተደጊፍና እኹል ምህርቲ ምፍራይ እንተዘይ ኪኢልና፣ ሕፅረት ዝናብ እንተጋጥም ወይ ድማ ዝናብ እንትበዝሕ ዘራእትና ይጠፍአና። ሽዑ ንጠሚ። ክጠምየና ከሎ ድማ ዝኾነ ሓደ በደል ሰሪሕና ፈጣሪ ዝተቆጠዐና ክመስለና ይኸእል። ኾይኑ ግና ብዘበናዊ ትምህርቲ ብዝርከቡ ውፅኢት ቴክኖሎጂ ተደጊፍና እንተፍሪናን ዓርስና እንተኸኢልናን ካብዚ ዕሙት ግምት ንላቕቕ ኢና።

ሰባት ፀገም ምዝባዕ ጥዕና የጓንፎም ይኸውን። ሓድ ሓደ ሰባት መበገሲ ሕማሞም ዝኾነ ምኽንያት ከምዘሎ ይሓስቡ። ንኣብነት ኤድስ ምስ ቁጠዕ ፈጣሪ ዘተኣስስርዎ ሰባት ኣይሳኣኑን። እሞ እዚ ብዛዕባ ኣመፃዕኣ ሕማማት ዘይተረጋገፀ ኣራአጃያ ምፍጣር'ዩ።

ድሕረት አረአጃያታት ንኣምልኮ ባዕዲ ከሳጥሑና ይኸእሉ እዮም። ኣምልኹ ባዕዲ ኣብ ሂወት ምንም ፅዕንቶን ረብሓን ዘይብሎም ነገራት መለኮታዊ ሓይሊ ከምዘለዎም ብምእማን ናታቶም ተገዛኢ ምኃንን'ዩ። ሓድ ሓደ ሰባት ዝተፈላለዩ እንስሳት መንፈሳዊ ሓይሊ ኣለዎም ኢሎም ብምእማን ነቶም እንስሳት ግብሪ ይግብረሎም። ካልኣት ድማ ዝናብ ክጠፍእ ከሎ ወይ ድማ ካለእ ዓይነት ፀገም ከጋጥሞም ከሎ እዚ ዝገበረ ኣምላኽ እቲ ሩባዩ ወይ ደማ ቆለ'ዩ ኢሎም ብምሕሳብ ንዝኣምንዎ መስዋእቲ (ግብሪ) የቕርቡ።

ኣብ ትሕቲ ድሑር ኣተሓሳስባን ኣረአጃያን ዘለዉ ወገናት ልምዓት ብስራሕ ኣብ ክንዲ ምምፃእ “ንሱ ንዓይ ዘበሎ ኣይሰኣናን” ብምባል ንዕድሎም ምፅባይ ይመርፁ። ከምኡም ዝበሉ ካብ ፀገም ተናጊፎም ክርእዩ ከለው “ዕድሉ ተፃሒፉ እዩ” ይብሉ። መነባብሮ ኣይሳኻዕን እንተይልምዎምውን ነቲ ዕድሎም እናማረሩ ናብ ቅልውላው ኣተሓሳስባ ከእትው ይኸእሉ። ነዚውን እዩ “ንመከራ ዝበሎ

እንተነገደ'ውን አየትርፍን" ዝብል አፍአዊ ምስላዊ አዘራርባ እንሰምዖ። ንዕድል ብዝምልከት ዝተገጠመ'ውን አሎ።

ወይ ነጻይ ቅተል ወይ ዕድለይ ባርኮ
ተቀዲዱ ከብደይ እንትጠምየኒ ዝሓኮ።

ከምዚ ዓይነት ኹነታት ድማ ምምብርካኽን ምቕራፅ ተስፋን የስዕብ፣ ሰባት ተስፋ እንትቐርፁ ብባዕሎም ብምትእምማንን ብቻልሶም ካብ ፀገም ኣብ ክንድ ዝወፁ ንባዕሎም ናብ ሓደጋ ከእትው ይኸእሉ። ጠቕሊልካ እንትረእ ድሑር አረአእያን አተሓሳስባን ኅዳእነቶም ልዑል እዩ። ስለዝኾነ ድማ ጉድኣቶምን አልቦ ረብሐኦምን ነቲ ማሕበረሰብ ብተግባር ብምርኣይ ኣብ ከይዲ ከነወግዶም ይግባእ። አቐዲምና ግና ንሕና ንባዕልና ብትምህርትና ነፊዕና አተሓሳስባና ኣብ ሳይንሳዊ አረአእያ ክንምስርት ትዕቢት ይግበረልና።

መልመዲ - 4

ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት መልሱ።

1. ድሑራት አተሓሳስባታት ኣብ ጥዕና እንታይ ጉድኣት ከስዕቡ ይኸእሉ?
2. ብአምልኾ ባዕዲ ምፅማድ ካብ ምንታይ ዝመፅእዩ? ንሱኽ እንታይ ጉድኣት አለዎ?
3. ደረጃ ትምህርቲ ሓፍ ክብል ምግባር ካብ አታሓሳስባ ድሕረት ንምንጋፍ ከመይ ይሕግዝ?

11.3 መረዳእታ

- ንስኻትኩም መረዳእታት ብስርዓት ኣዋዲድኩምዶ ትሕዙ? እስካብ ሕዚ ብኣግባቡ ዝሓዝኩምዎም እንታይ መረዳእታታት ኣለውኹም?
- ዘለውኹም መረዳእታታት ብዝግባእ ኣዋዲድኩም ምሓዝኩም ረብሕኡ እንታይዩ?

መስተወ.ዐላይ ዘበርጋ

ዘበርጋ ኣብ ኸባቢ ትኹል እምኒ ጥያ ዘላ ገፀር ቤት ትምህርቲ ተምሃራይ ሻድሻይ ክፍሊዮ። እዚ ቆልዓ ብተፈጥሮኡ ንቐሕ፣ ብትምህር'ውን ንፉዕዮ። ገና ምንባብን ምፅሓፍን ምስጀመሪ ናይ ኣዲኡን ኣብኡን፣ ኣሕዋቱን ኣሓቱን ክምኡ'ውን ናይ ባዕሉ ዝከረ ውልደቱን ትውልዲ ቦትኡን ንወለዱ እናሓተተ ኣብ መዘክርታኡ ፅሒፉ። ዕድሚኡ እናወሰኸ እንትመፅእ ናይ ካልኦት ኣዝማዱ ታሪኽ ህይወት እንተይተረፈ ብምሕታት ብሓፂሩ መዝጊቡ። ከምዚ ገይሩ ብምስርሖ'ውን ባዕሉ ናይ ኣየናይ ስድራ ቤት ጉራጌ ተወላዳይ ከምዝኾነ ንኸፈልጥ ፈቲኑዮ።

ካብዚ ሓለፉ ናይ'ቲ ኸባቢ ሓሙሽተ ጣቢያታት መፀውዒ ስማት ካብ ዓበይቲ ኣናሓተተ መዝጊቡ። ቐዲሉ ድማ እቶም ጣቢያታት ንምንታይ እዞም መፀውዒ ስም ክረኽቡ ከምዝኻኣሉ ካብ ዓበይቲ እናሓተተ ኣብ ዓበይ መዘክር ፅሒፉ። ኣብዚ ቐረባ እዋን ድማ ናይ ጥያ ትኩል እምኒ ታሪኽ ካብ ተወለድቲ እቲ ኸባቢን መምህራንን እናሓተተ ምምዝጋብ ጀሚሩዮ።

እዚ ናይ ሻድሻይ ኸፍሊ ስነ ዜጋን ስነ ምግባርን ትምህርቲ ተማሂሩ እንትውድእ ድማ ብዛዕባ ስድራኡ፣ ኸባቢኡ፣ ኣብ'ቲ ኸባቢ ብዛዕባ ዝረኣዩ ጠቐምቲ ተሞክሮታት ካብዚ ስፍሕ ዝበለ መረዳእታ ከምዝታኣኻኹብ ተዛሪቡ እዩ።

ዘበርጋ እዚ ይግበር እምበር ሓድ ሓደ መሓዝቱ ግና ልክዕ ከም ስራሕ ዝፈትሐ ገይሮም ይረእይዎ። “ዘበርጋ ኣብ ክንዲ ትምህርቲ ምፅናዕን ስድርኡ ምሕጋዝን ኣብ ዝረብሕን ዘይረብሕን ነገር እናጫሕበረ ይውዕል” እናበሉ ይሳለቱዎ።

መልመዲ - 5

ብመሰረት ኣብ ላዕሊ ዝቐረበ ምንባብ ዝስዕቡ ሕቶታት መልሱ።

1. ዘበርጋ ትኽክል ድዩ ወይስ ብርግፅ ስራሕ ናይ ዝፈትሐ ስራሕ እናሰሐር'ዩ?
2. ዘበርጋ እዚ ዝጀመሮ ስራሕ ብዝበለፀ ውፅኢታዊ ንምግባር ምስ ምእካብ መረዳእታ ጎኒ ንጎኒ እንታይ ክገብር ይግብኦ ይመስልኩም?

መረዳእታ ብዛዕባ ስድራና፣ኸባቢና፣ ባዕልና፣ ቤት ትምህርትና ክምኡውን ብዝተወሰነ ብርኪ ብዛዕባ ሃገርና ጠቓሚ ሓሳባት እንረኽቡልኩ ኣንፈት'ዩ። እዚ ብምርድኡ እዩ ዘበርጋ ዓቕሙ ዝፈቐደሉ እንናተኸታተል ዝምዝግቦ፣ ስለዝኾነ ድማ ክድነቕን ክተባባዕን ይግብኡ።

መረዳእታ ጠቓሚ'ዩ። ስለዝኾነ ብተኸታታሊ ክእከብን ብጥንቃቄ ክታሓዘን ይግባእ። እዚ እንትበሃል ኣብ ዝኾነ እዋን እንረኽቦ መረዳእታ እንተይኣናኣስና ምምዘጋብ ኣለና ማለት'ዩ። ንኣብነት ቅድሚ ሰሙን ዝነበረን ሎማዓንቲ ዘሎን ኹነታት ኣየር እንተንኣሰ መጠናዊ ኣፈላላይ ምርኣይ ኣይተርፍን'ዩ። ስለዝኾነ ኣብቲ ዝሓለፈ ሰሙን መዝጊብናዮ ኢና ኢልና ናይ ሎሚ ክንሓልፎ የብልናን። በዚ ዓይነት መንገዲ ዋጋ ንግዲ ኣቁሑ፣ ኹነታት ጥዕና፣ ኣብ ሰባት ዝራኣዩ ባህርያት፣ ዕብየት እንስሳትን ኣእዋማትን ወዘተ በብግዚኡ ክልወጡ ይኸእሉ እዮም። ብምኳኑውን እናተኸታተልና ከየቋረፅና ከንምዝግብ ይግባእና።

መረዳእታ ብጥንቃቄ ክታሓዝ ኣለዎ እንትንብል ብሓደ ገፅ ብምስጢር ክዕቀብ ኣለዎ ማለትና እዩ። ንኣብነት ብዛዕባ ስድራና ኾነ ውልቀ ባህሪና ወይ ድማ ኹነታት ጥዲና እንትን ምዝግብ ብምስጢር መሓዝ ኣለና። በዚ ዓይነት ብምስጢር ክታሓዙ ዝግብኡም ናይ ውልቀ፣ ስድራ፣ ህዝቢ፣ ቤት ዕዮ፣ ሃገራትን ካልኦት ጉዳያትን ኣለው። ጥንቃቄ ብኸሊእ መዳይ መረዳእታታት ከይጠፍኡ ወይ

ከይባኸኑ ንምሕላው ይጠቅም፡፡ መረዳእታታት ምምዝጋብ ጥራሕ ዘይኮነስ እቶም ዝተመዝገቡ'ውን በአግባቡ ምቕማጥ ካብ ጥፍኣት የድሕኖም እዩ፡፡ መረዳእታታት ብስርዓት እንተዘይተግብሩም ክንደልዮም ከለና ከይርከቡ ይኸእሉ፤ ወይ ድማ ይተሓዋወሱ እሞ ንምፍላይ የፅግሙልና፡፡ ብዘይተፈለጠ ኸነታት'ውን ክስረቐና ይኸእሉ እዮም፡፡ እንተተሰሪቆም ድማ ምስጢርና ካብ ምውፅኡ ብተወሳኺ ንሕና ዝደኸምናሉ ካልኣት ሰባት ይጥቀምሉ ማለት'ዩ፡፡ ዕላማና ቅድሚ ኣብ ሸትኡ ምብፅሖ ምስጢርና እንተባኸኑ ኣብ ኢድ ፀላእቲ እንተኣትዩ ብፀላእቲ ንጥቃፅ ማለት'ዩ፡፡ ስለዚ ከም ዘበርጋ ዝበለ ንቐሕ ሰብ መረዳእታ ምስ ምእካብ ጎኒ ንጎኒ፤ ሰነዳት ብጥንቃቄ ብዛዕባ ምሓዝን ብስርዓት ምቕማጥን ግንዛብ ክረክብ ኣለዎ፡፡

መልመዲ - 6

ኣብዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ተዛተዩ፡፡

1. መረዳእታ ጠቓሚ'ዩ ዝበሃል ንምንታይ'ዩ?
2. መረዳእታ ብአግባቡ እንተዘይተትሒዙ እንታይ ጉድኣት የስዕብ?

11.4 ልምዲ ንባብ

ስእሊ.11.4 ንባብ ኣብ ቤት መፃሕፍቲ

ስእሊ.11.6 ንባብ ኣብ እግሪ ኦም

ስእሊ 11.5 ንባብ ኣብ እግሪ ዛቤባ ገዛ

- ብተኸታታሊ ተንብቡ'ዶ? እንድሕር ተንብቡ ኮይንኩም ኣብ ማዕልቲ ንኸንደይ ግዘ ዝኣክል ልምዲ ንባብ ኣለኩም? ዘይተንብቡ ኣንተኸይንኩምከ ንምንታይ ዘይተንብቡ?
- እንታይ ዓይነት ፅሑፋት ተንብቡ? ንምንታይ ኢኹም ከምዚኦም ዝበለ ፅሑፋት ክተንብቡ ትፈትው?
- ኩሉ ግዘ እተንብቡሉ ቦታ ኣበይ'ዩ? ከምዚ ዝበለ ቦታ ብተኸታታሊ እትመርፅዎ ንምንታይ'ዩ?

ትኸክል ዝኾነ ናይ መን'ዩ?

ግደይ፡ ጠንክርን ዘምዘምን ዝተባሃሉ ተምሃሮ 6^ይ ክፍሊ ብዛዕባ ልምዲ ንባባም ዝተፈላለዩ መርገዕታት ኣለዎም። እዚ መርገዒ ድማ ከምዝሰዕብ ገሊፆምዎ ኣለው።

ግደይ፡ ኣነ ዝለዓለ ድልየት ንባብ ኣለኒ። ብዙሓት ዓይነት ፅሑፋት ድማ የንብብ እየ። እቶም ፅሑፋት ጋዜጣታት፣ መፅሔታት፣ መጻሕፍቲ ወይ ድማ ደፋትር ክኾኑ ይኸእሉ። እንተንብብ'ውን ብቐፅን ተመጣጣኒ ብርሃን ኣብ ዘለዎ ቦታ ማለት ኣብ እግሪ እሞ ኣብ ውሽጢ ቤተ መጻሕፍቲ ኣብ እግሪ ዛቤባ ገዛን ኣብ ውሽጢ ገዛን'ዩ።

ዘምዘም፡- ግደይ ልክዕ ኣይኮንካን፡፡ ክነንብብ ዝግበእና ነንእሾተይ'ዩ፡፡ እንተዘየሎ ዓይንና ክዓውር ይኸእል እዩ፡፡ ኣቦይ'ውን ብዙሕ ዘንብብ ሰብ ስራሕ ዝሰኣነ እዩ ፣ ርእሲ'ውን የሕምም'ዩ ኢሉኒ'ዩ፡፡ ክነንብብ ዘለና እውን ደፋትርናን መምሃሪ መፃሕፍትናን ጥራሕ ክኸውን ኣለዎ፡፡ ካለእ ክነንብብ ዘለና ከም መምህርና ምስ ዓበና እዩ፡፡ እንትነንብብ'ውን ኣብ ቤተ መፃሕፍቲ፣ ኣብ ገዛናን ኣብ መፅንዒ ክፍልና ጥራሕ ክኸውን ኣለዎ፡፡

ጠንክር፡- ግደይ ኮንካ ዘምዘም ተጋጊኹም ኢኹም፡፡ ዝረኹብካዮ ዕሑፍ ኹሉ ክነንብብ የብልናን፡፡ መምህር ዝህቡና ዕዮ ገዛ ንምስራሕ ዘድልዩና መፃሕፍቲ ነንብብ ልቢ ወለድ ምንባብ'ውን ኣይኸፍእን፡፡ ጋዜጣ እንተኾይኑ ግና ዓምዲታት ስፖርት ጥራሕ ምንባብ ይኣክል፡፡ ካልኦት ዕሑፋት ምንባብ ግና ረብሓ የብሉን፡፡

መልመዲ - 7

ብመሰረት ኣብ ላዕሊ ዝቐረበ ዘተ ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት መልሱ፡፡

1. ካብ ሰለስቲኦም ብዛዕባ ምንባብ ዝሓሽ መርገዒ ዘለዎ መንዩ? ንምንታይ ይመስለኩም?
2. ብዛዕባ ሰለስቲኦም ተምሃሮ ክትዕ ድሕሪ ምዝታይኩም ብዛዕባ ልምዲ ንባብ እንታይ ተገንዚብኩም?

ንባብ ፍልጠትና እነማዕብለሉ ክእለት እዩ፡፡ እንትንመሃር'ውን መምህራን ጥራሕ ዝነግሩና ምቕባል እንተይኮነስ ንሕና'ውን ብዙሕ ኣንቢብና ተወሳኺ ፍልጠት ክንረክብ ይግበእና፡፡ ስለዝኾነ ገና ካብ ቁልዕነትና ጀሚርና ልምዲ ንባብ ሒዘና ክንዓቢ ይግበእና፡፡

ብዛዕባ ልምዲ ንባብ ክንግንዘቦም ዝግቡእና ዛዕባታት ኣለው። ኣብ እነንብቡል እዋን ተመጣጣኒ ብርሃን ዘለዎ ቦታ ክንመርፅ ኣለና። ልዑል ይኹን ትሑት ብርሃን ኣብ ዘለዎ ቦታ ኣይነንብብ ንዓይኒ ጠንቂዮ። ገለገለ ሰባት ኣብ ፀሐይ ኸይኖም ወይ ድማ ብጣዕሚ ብርቱዕ ብርሃን ኤሌክትሪክ ኣብዘለዎ የንብቡ እዮም። ኣብ ትሑት ብርሃን ዘንብቡ ሰባት'ውን የጋጥሙና። ከምዚ ዝገብሩ ቆልዑ ከጋጥምኹም እንክለው ንሕማም ዓይኒ ከይቃልዑ ምኽርዎም።

ካሊእ ክነስተውዕሎ ዝግበእና ጉዳይ ኣመራርፃ ዝንብብ እዩ። ክነንብቦ ዝግበእና እንመሃሮ ትምህርቱ ጥራሕ ኣይኮነን። ተወሳኺ መረዳእታ ዝህቡ ፅሑፍት'ውን ክነንብብ ትዕቢት ይግበረለና፤ ዝተፈላለዩ ዓምድታት ጋዜጣታታትን መፅሔታትን እንተንኢሱ ሕልፍ ሕልፍ እናበልና ክነንብብ ኣለና። ንምንባብ'ውን ግዘን ቦታን ምውሳን ኣድላይ እንተኾነ'ውን እዞም ነገራት እዚኦም ኣመኸኒኻ ካብ ምንባብ ድሕር ምባል ግን ኣየድልን። ግድን ኣብ ቤተ ንባብ እንተዘይኮነ ኣየንብብን ክንብል የብልናን። ኣብ እግሪ ኦም ኣብ ውሽጢ ታክሲ፣ ኣብ መቐበሊ ጋሻ፣ ኣብ መደቀሲ ገዛናን ካልኦት ቦታታትን ምንባብ ይከኣል እዩ።

ደራሲ መንግስቱ ለማ፣ ኣይተ ይድነቃቸው ተሰማ፣ ፕሮፌሰር ኣክሊሉ ለማ፣ ኣይተ ይልማ ደሬሳ በዓል ሞያ ቅኔ ፀጋይ ገብረመድህን ዝመሳሰሉ ዓበይቲ ሰባት ሃገርና ዓበይቲ ሰባት ንምብሃል ዝበኹሎ ብዙሕ ካብ ምንባባምን ብዕምቆት ካብ ምምርማሮምንዮ። ንስኻትኩም'ውን ናታቶም ኣሰር ብምኽታል ፍሉጣት ምሁራት ኮይንኩም ሃገርኩም ኸተፀውዑ ብዙሕ ክተንብቡ ኣለኩም።

መልመዲ - 8

አብዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ተመያየጡ፡፡

1. ምንባብ ዝተወሰነ ቦታ ምምራፅ ግድን አድላይ አይኮነን ዝተበሃለ ንምንታይ'ዩ?
2. ኹሉ ግዘ ምንባብ እንታይ ይርከቦ?
3. ብምምሃርን ብዙሕ ብምንባብን ንሃገሮም አበርክቶ ዝገበሩ ሰለስተ ሰባት ብዝምልከት ብቻሊ መሕትት ወይ ፅሑፋት አንቢብኩም መረዳእታ አክቡ፡፡ ካብኡ ድማ እዞም ዜጋታት ንህዝቦምን ንሃገሮምን ዘብርክትዎ አስተዋፅኦ ንደቂ ክፍልኹም አቕርቡ፡፡

11.5 ሜላ አፀናንዓ ትምህርቲ

- ትምህትኹም ምፅናዕ ቅድሚ ምጅማርኩም እንታይ እንታይ ምድላው ትገብሩ?
- አብ ከይዲ መፅናዕቲ ትምህርትኩም እንታይ ዓይነት ሜላ ትኸተሉ? ምስ ወዳእኹምኸ?

ከድርን ብርጭቆን

አብ ናትና ቤት ትምህርቲ ከድርን ብርጭቆን ዝበሃሉ ተምሃሮ 6^ይ ክፍሊ አለው፡፡ ሓድ ሓደ እዋን ከድር አብ ኸፍሊ ድቃስ ይመዖ፡፡ አብ ትምህርቲውን ትሑት ውፅኢት አለዎ፡፡ ብርጭቆ ግና ንፍፅቲ ተምሃሪት'ያ፡፡

አብ ክፍሊ መምህራን ከምህሩ እንተለው ዘይተረዳኦ ነገር ትሑትት! ካልኦት እንትሑቱውን አብ ምምላስ ትሳተፍ እያ፡፡ መምህር ብርኸቲ ናይ እዞም ክልተ ቆልዑ አፈላላይ አስተውዒለን አለዎ፡፡ ሓደ መዓልቲ እተን መምህር ክልቲኦም ቆልዑ ትምህርቶም ከመይ ከምዘፅንዑ ንደቂ ክፍሎም ከረድኡ ሓተተኦም፡፡

ከድር ከምዚ ክብል ኣረድኡ። ቡብማዓልቱ ምፅናዕ የፅለኣኒ፣ ይስልክየኒ። ዘፅንዖ ፈተና ባህሪ ክበሃል ከሎ እየ ዘፅንዕ። ዝፈተኖ ትምህርቲ ፅባሕ'የ ክበሃል ከሎ ደፍተረይ ኣልዒለ ናብ መደቀሲ ክፍለይ ኣትየ የፅንዕ። ካብኡ ድማ ክሳብ ዝደኸመኒ ምፅናዕ'የ። ከፅንዕ እንተለኸ'ውን ዘይርደኣኒ ነገር እንተሃልዩ ዝገብር ነገር የለን ይሰግር።

ብርጨቆ'ውን ብተራኣ ቐፀለት። ኣነ ኣብ ሓደ መዓልቲ ብዙሕ ብምፅናዕ ንባዕለይ ከጭንቐ ኣይፈትውን። ዝተምሃርክዎ ቡብመዓልቲ የፅንዕ። እንተዘይተረዲኡኒ ድማ ምስ ማሓዙተይ ይዘትየሉ። ሸዑ እንተዘይተረዲኡኒ'ውን ንመምህረይ ይሓትት። ቐድሚ ምጅማር ፅንዓተይ ዘድልየኒ ነገራት ማለት'ውን ከም መዝገብ ቐላት፣ መዘክር፣ መገናዘቢ መጻሕፍቲ የዳልው። ዘንብብኩዎ ነገር'ውን ኣብ መዘክር ይሕዝ። ከምዚ እንተፅንዕ ኣፅርዩ ይረዳኣኒ። ከምዚ ብምግባረይ ይመስለኒ ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ቐዳመይቲ ወጊኦ ዝተሸለምኩ፣ ሎሚ እውን ኣብ ሓፀርቲ ፈተናታት ፅቡቕ ውፅኢት እናረኸብኩ እየ። ቐዳመይቲ ክወፅእ ከምዝኸእል ኣይጠራጠርን።

መልመዲ - 9

ኣብዞም ዝሰፀቡ ሕቶታት ተመያየጡ።

1. ካብ ከድርን ብርጨቆን ፅቡቕ ልምዲ ኣፀናንዓ ዘለዎ መን'የ ትብሉ? ንምንታይ?
2. ምስ ተራ ቁፅሪ 1 መልስኹም ኣነፃፂርኩም እንተትርእዩዎ ፅቡቕ ውፅኢት ንምምጻእ ከመይ ክተፅንዑ የድሉ?

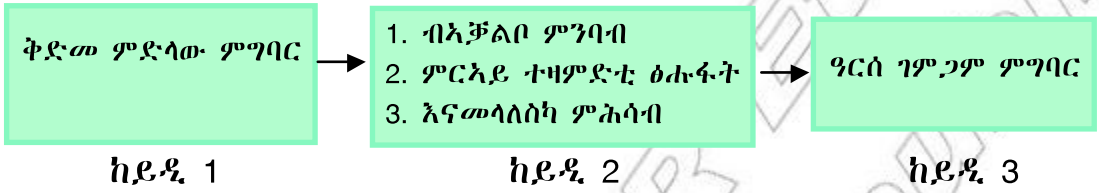
ንመፅናፏቲ ንባብን ንኻሊእ ንባብን ዝተወሰነ ፍልልይ ኣለዎ። ንሓፈሻዊ ፍልጠትን መረዳኣታን ከነንብብ ከለና ኣብ ዝረኸብናዮ ቦታ ኹሉ ክኸውን ይኸእል። ከምዚ ዓይነት ንባብ መዘክር ምሓዝን እናመላለስካ ምንባብን ግድን ኣይኮነን⁵። ኣብ ናይ መፅናዕቲ ምንባብ ግና ናይቲ ትምህርቲ ቁም ነገራት እስካብ

ዝርድኡና እናመላለስና ኢና እንንብብ:: ክነፅንፅ እንተለና ድማ ከም'ቲ ብርጭቆ ዝጠቐሰቶ ኣድለይቲ ናውቲ መፅናዕቲ ክነዳሉ ኣለና፡ ካብዚ ብተወሳኺ ፀጥታ ዘለዎ ቦታ ምምራፅን ኣብ ፅቡቕ ኮፍ መበሊ ከፍ ምባል የድሊ::

ክንንብብ እንተለና ንነገራት ብትኹረት እናመርመርና ክኸውን ይግባእ:: ዘይተረድኡና ነጥብታት ፈለና ንኣፅርኸትና ወይ ድማ ናብ ክፍሊ ንዘተ ክነቕርቦም ይግባእና:: እንንብብ ግድን ደፍተርና ጥራሕ ኣይኮነን ንዝተምሃርናዮም ርእስታት ዝምልክቱ መፃሕፍቲ ብምድላይ ተወሰኸቲ መብርህታት ምርካብ ናይ ንፉዕ ተምሃራይ ተግባር'ዮ:: ኣፅኒዕና ምስኣእኸልና ፍረ ነገራት ክንደይ ዝእክል ክምዝተረዳኣና ዝተፈላለዩ ሕቶታት ብምድላው ንባዕልትና ምፍታሽ ግቡእ'ዮ:: እዚ'ውን ዓርሰ ገምጋም ይበሃል::

መፅናዕቲ ዝስዕብ ዓይነት ከይዲ ኣለዎ:-

ከይዲ 1

ከይዲ 2

ከይዲ 3

መልመዲ - 10

ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ግቡእ መብርህታት ብምቕራብ መልሱ:-

1. ንመፅናዕቲ ንባብን ንኣፈሻዊ ፍልጠት ኻልእ ንባብን እንታይ ኣፈላላይ ኣለዎም?
2. ኣብ እዋን መፅናዕቲ ዘይተርዱኡና ናይ ትምህርቲ ነጥብታት እንተልዮም እንታይ ክንገብር ኣለና?
3. ኣብ እተፅንዕሉ እዋን ኣብ እዞም ዝስዕቡ ብርክታት እንታይ ክትገብሩ ኣለኩም?

- ሀ. ቕድመ ምድላው ኣብ ትገብርሉ ግዘ
- ለ. ኣብ መፅናዕቲ ኣብ ዘለኹሙሉ እዋን
- ሐ. ድሕሪ ምውዳእ መፅናዕትኹም

መጠቻለሊ

ኣብ ትሕቲ እዚ ምዕራፍ ብዛዕባ ፍልፍላት ፍልጠት፣ ጎዳኢቲ ኣራኣጊያታትን ኣተሓሳስባታታትን ተዛቲና ኣለና። ፍልጠት ካብ ከም ቤት ትምህርቲ፣ ቤተ ንባብ፣ ጋዜጣታትን ካብ ካልኦትን ዝተፈላለዩ ፍልፍላት ዝርከቡዮ። እዚ ፍልጠት'ውን ንባዕልና ከምኡ'ውን ኸባቢና ንምልዋዋ ዘኸእለና ምዃኑ ኣስተባህልና ኣለና። ብዛዕባ ዱሑራት ኣረኣጊያታትን ኣተሓሳስባታትን ብዝምልከት ዘልዓልናዮ ሓሳብ ጠቐምቲ ቁምነገራት ኣጨቢጡናዮ። ንሱ'ውን ንባዕልና ንምልዋዋን ኸባቢ ንምልማዕን እንገብሮ ጻዕሪ ከምዘተገብሩና ጥርጥር የብሉን። ብዛዕባ ፅንጻት ዘልዓልናዮ ፍረ ነገራት ብሓፂሩ ከምዚ ክንቐምጦም ንኸእል።

መፅናዕቲ ቕድመ ምድላው የድልዮ። ኣብዚ ብርኪ'ውን መፅናዕቲ ዘድልዩና ነገራት ኣማሊእና ክነቕርብ ኢና። ናብ መፅናዕቲ ክንኣትው ከለና ኣብ ውሽጢ ሓደ ዝተወሰነ እዋን ኮፍ ኢልና ተግባራትና ንፍፅም ኢና። ኣፅኒዕና ምስ ወዳእና ድማ ብዝተፈላለዩ መንገዲታት ዓርስና ንፍትሽ።

እምበኣር ኣብዚ ምዕራፍ ዘለው ፍረ ነገራት ብውሕሉል እናተገዘብኩም ነዞም ቀንዲ ቀንዲ ነጥብታት ከምዝጨበጥኩም ይእመን። ይኹንምበር ፍልጠት ምርካብ ብባዕሉ እኹል ኣይኮነን። ዝተምሃርክምዎ ክልስ ሓሳብ ኣብ ተግባር ንምውጻል ጻዕሪ ምግባር ይግበእኩም።

ኣገደስቲ ቃላት

ፍልጠት፡- ንድፈ ክልስ ሓሳባት፣ ነገራትን ኸነታትን ብዕምቆት ናይ ምርዳእ ተኸእሎ

መረዳኢታ፡- ብዛዕባ ሰባት፣ ኸባቢ፣ ውራያት ንምርዳእ ዝእከብ ዘይበሰለ ሓሳብ ድሑር ኣርኣጊያ፡- ብሳይንስ ዘይተደገፈ ብልምዲ ጥራሕ ዝእመን ጎታቲ ግምትን እምነትን

ኣምልኽ ባዕዲ፡- ነገራት ኣብ መለኮታዊ ህይወት ፅዕንቶ ከምዘለዎ ብምቕባል ምምላኽ

መፅናዕቲ፡- ንድፈ ክልስ ሓሳባት ብዕምቆት፣ንምርዳእ ፅሑፋዊ ወይ ካልኦት

ፍልፍል መረዳኢታታት እናፈተሽካን እናመርመርኻን ምግንዛብ ንባብ፡- ዝተፈላለዩ መረዳኢታታት ምስ ዝሓዙ ዕሑፋት ብፅሞና ምዝርራብ ዓርሰ ገምጋም፡- ድሕሪ መፅናዕቲ ሕቶታት መሰረት ብምግባር/ብምስራሕ/ ዝተገንዘብካዩ ፍረ ነገር ምዝካር፡፡

ምንባብ፡- ዝኮነ ዕሑፍ (አብጋዜጣ ፣ መፅሓፍ ወዘተ ዝተፅሓፈ)

መጠቓለሊ ሕቶታት

I. ቀጂሎም ዝቐረቡ መላእ ሓሳባት ልክዕን ዝኾነ ሓሳብ “ሓቂ”፣ ልክዕ ንዘይኾነ ሓሳብ ድማ “ጌጋ” ብምባል መልሱ፡፡

1. ቀንዲ ፍልፍል ፍልጠት ኣብያተ ትምህርቲ እየን፡፡
2. ትምህርቲ እንትጋፋሕ ኣረኣኢያ ድሕረት ሱር እናሰደደ ይኸይድ፡፡
3. ኣብ ዝተመሓየሽ ዝህ ንኸትነብር ዝተመሓየሽ ፍልጠት የድሊ፡፡
4. መረዳኢታ ፍልጠት ንምምዕባል ሓደ ኣመራጺ እዩ ንምባል ይከኣል፡፡

II. ኣብ ትሕቲ “ለ” ዘለው ምስ ኣብ ትሕቲ “ሀ” ዘለው ኣዛምዱ፡፡

ሀ

ለ

1. ድሑር ኣረኣኢያ እዩ	ሀ. ንጌል ኣንስተይቲ ምስትምሃር ረብሕኡ ንእሽተይ እዩ
2. እቲ ቀንዲ ፍልፍል ፍልጠት	ለ. ናውቲ መፅናዕቲ ምምራፅ
3. መፅናዕቲ	ሐ. ሰንደቕ ዕላማኻ ምኽባር
4. ቅድመ መፅናዕቲ	መ. ካብቲ ካልእ ንባብ ብዝተፈለየ ኸነት ይካየድ
5. ፍልፍል መረዳኢታ	ረ. ትምህርቲ ብትኩረት ዝንበበሉ ከይዲ
	ሰ. ቤት ትምህርቲ
	ሸ. ሬድዮ፣ ሰብ ፀጋ ዕድመ ፣ ተንቀሳቓሲ ስልኪ

III. ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ኣንቢብኩም ቅኑዕ መልሲ ምረፁ::

1. ኣተሓሳስባታት ድሕረት ክቕየር ዝክእል መዓዝ እዩ ?

- ሀ. ህዝቢ ብትምህርቲ እንትህንፅ ሐ. ትምህርትና እንትነማሓይሽ
- ለ. ሳይንስን ቴክኖሎጂን እንትዓብዩ መ. ኸሎም

2. ብዛዕባ መፅናዕቲ ልክዕ ዝኾነ ኣየናይ እዩ ?

- ሀ. ምፅናዕ ዝክኣል ኣብ ቤት ትምህርቲ ጥራሕ እዩ
- ለ. ኣፀቢቕና ክነፅንፅ ዝግበኣና ፈተና ሰሙን እንትቐርብ እዩ
- ሐ. ውፅኢታዊ ምዃን ዝካኣል እናተኸታተልካ እንተፀኒዕኻ እዩ::
- መ. ምስ መሓዙት ምፅናዕ ኣቓልጦኻ ይርብሻዩ::

3. ካብ መንጎ እዞም ዝስዕቡ መረዳእታ ክቕርበልና ዝክእል ኣየናይ እዩ ?

- ሀ. ቴሌቭዥን ለ. ሬድዮ ሐ. ኃይጣ መ. ኸሎም

4. ኣብ መፅናዕቲ እዞን መዘክር ምሓዝ ንምንታይ ይጠቅም?

- ሀ. ንዘይተረድኡና ፍረሓሳባት ናብ ዘተ ንምቕራብ
- ለ. ንኢድ ፅሑፋት ንምምሕያሽ
- ሐ. መዘክር መሓዝ ብዙሕ ረብሓ የብሉን
- መ. ኸሎም

5. ካብ እዞም ዝስዕቡ ድሑር ኣተሓሳስባ ዝኾነ ኣየናይ እዩ?

- ሀ. ኩሉ ጊዜ ንባብ ናብ ኣጉል ፍልስፍና የእቲ::
- ለ. ደቂ ኣንስትዮ ብዝኾነ ይኹን ብቕዓተን ምስ ደቂ ተባዕትዮ ማዕረ እየን::
- ሐ. ንል ኣንስተይቲ ምምሃር ረብሕኡ ንኹሉ እዩ
- መ. “ሀ”ን “ለ”ን ድሑራት ኣተሓሳስባ እዮም::

IV. ነዞም ዝሰዕቡ ሕቶታት ኣፀርቲ መልሲታት ሃቡ፡፡

1. ፍልጠት እናማዕበለ ክኸይድ ምግባር፣ እንታይ ረብሓታት ኣለውዎ?
2. መፅናዕቲ ካብ ካልእ ከይዲ ኣናብባ ዝፍለ ብምንታይ እዩ?
3. ባዕዳዊ ኣምልኻ ንድሑር ኣተሓሳስባ ዘቃልፅ ብኸመይ'ዩ?
4. ድሑራት ኣረኣእያታት ምውጋድ ዝካኣል ብኸመይ እዩ?

© MOE, FDR Ethiopia
Do not to be republished